

заповітів у порядку встановленому Наказом Міністерства юстиції № 1810/5 від 07.07.2011 р.

Право на спадкування виникає в день відкриття спадщини. Часом її відкриття є день смерті особи або день набуття законної сили рішенням суду про оголошення її померлою. Місцем відкриття спадщини є останнє місце проживання спадкодавця. Якщо воно невідоме, спадщина відкривається за місцезнаходженням нерухомого майна або основної його частини, у разі його відсутності – за місцезнаходженням основної частини рухомого майна [1].

Для прийняття спадщини чи відмови від неї встановлюється строк у шість місяців, який починається з часу її відкриття. Право на спадщину оформлюється свідоцтвом.

Отже, відносини спадкування на сьогодні активно розвиваються у зв'язку з активною необхідністю розпорядження власним майном особи, яка вирішила реалізувати своє право на заповіт. Як свідчить практика, існує чимало проблем і прогалин, які потребують усунення та врегулювання.

Література

1. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15

2. Окремі питання спадкування: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 11.10.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0064323-11>

3. Леськів С. Р. Спадкування за заповітом: цивільно-правові аспекти / С. Р. Леськів, Т. Б. Процюк // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 4. – С. 88-91.

УДК 369 (043.2)

Клим Т.А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник : Білоусов В.М., старший викладач

ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

У статті 1 Закону України «Про страхування» поняття страхування визначено як вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичним особам та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів [2].

Відповідно до ст. 979 ЦК України, за договором страхування одна сторона (страховик) зобов'язується, в разі настання визначеної події (страхового випадку), сплатити другій стороні, (страхувальнику) або іншій особі, визначеній у договорі, грошову суму (страхову виплату), а страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі та виконувати інші умови договору [1].

Із наведених визначень можна зробити певні висновки щодо юридичної природи цього договору, тобто сукупності характерних ознак, які йому притаманні та виділяють його серед інших схожих договорів.

У договорі страхування головним виступає зобов'язання страховика перед страхувальником щодо реалізації страхового інтересу, який виконується виплатою страхового відшкодування (виплати) при настанні страхового випадку. Зустрічним до основного є зобов'язання страхувальника перед страховиком щодо сплати страхової премії у встановлені договором строки, тобто зобов'язання в договорі страхування є взаємними.

Сторонами цього договору є страховик та страхувальник, крім того, у договорі можуть бути зазначені й інші особи (застрахована особа, вигодонабувач), але наявність цих осіб у страховому зобов'язанні ніяким чином не впливає на двосторонній характер договору страхування [4, с. 212].

Двосторонній договір, в тому числі страховий, вказує на наявність в обох сторін правочину зустрічних зобов'язань по відношенню одної до другої та навпаки. Наявність зустрічних зобов'язань говорить про те, що у кожної сторони в договорі є взаємні права та обов'язки, причому, як правило, кожне право однієї сторони кореспондує відповідний обов'язок іншій, адже завдяки його виконанню можна реалізувати або забезпечити реалізацію певного права.

Спеціальною нормою ЦК України (ч. 1 ст. 985) для договору страхування передбачено право страхувальника укласти договір на користь третьої особи, якій страховик зобов'язаний здійснити страхову виплату у разі досягнення нею певного віку або настання іншого страхового випадку.

Згідно до ст. 3 ЗУ «Про страхування» страхувальники можуть укладати із страховиками договори про страхування третіх осіб (застрахованих осіб) лише за їх згодою, крім випадків, передбачених чинним законодавством. Застраховані особи можуть набувати прав і обов'язків страхувальника згідно з договором страхування.

Важливою ознакою договору страхування є відплатність. Відплатний договір – це договір, за яким сторона повинна отримати плату або інше зустрічне надання за виконання своїх обов'язків; принцип відплатності означає задоволення майнових інтересів сторін договору [3, с. 169].

Відплатність договору презумується, якщо інше не встановлено

договором, законом або не впливає з суті договору (ч. 5 ст. 626 ЦК України). Відплатність для договору страхування встановлюється у наведених вище нормах із визначеннями самого договору та в ст.ст. 9, 10 ЗУ «Про страхування». Згідно з договором страхувальник сплачує страховику страхову премію, а страховик здійснює страхову виплату. Страхувальник, сплачуючи страховий внесок, здійснює плату за страхування, оплату наданої страховиком страхової послуги, яка полягає в тому, що страховик бере на себе ризик настання певної події (страхового випадку), з настанням якої в нього виникає обов'язок здійснити страхову виплату страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі.

За загальним правилом договір страхування є реальним, бо до внесення першого страхового платежу він не набирає чинності, якщо інше не передбачено умовами страхування. Він відноситься до ризикових, оскільки виникнення, зміна та припинення тих чи інших прав та обов'язків залежить від настання певних обставин (страхових випадків).

Проведений комплексний аналіз нормативної бази та правової доктрини дозволяє вивести наступну характеристику юридичної природи договору страхування: він є двостороннім (взаємним); може укладатися і на користь третьої особи; оплатним; як правило, реальним, рідше (за домовленістю сторін) – консенсуальним; ризиковим; каузальним; обов'язковою для нього є письмова форма; самостійним у групі договорів про надання послуг. За вітчизняним законодавством страховий договір не є договором під умовою, публічним та договором приєднання, в роботі нами спростовано протилежне [4, с. 77].

В Україні страхування здійснюється у двох формах: добровільній та обов'язковій. Від обов'язкового страхування в межах цивільного права необхідно відрізнити загальнообов'язкове державне соціальне страхування у праві соціального забезпечення України, що не входить до сфери дослідження цієї теми. Існують три основні види страхування, які можуть здійснюватися в обох формах страхування: особисте, майнове та страхування відповідальності.

Література

1. Цивільний кодекс України (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 40-44. – Ст. 356.
2. Про страхування. Закон України від 07.03.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78.
3. Цивільне право України: підручник / за ред. Є. О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої. – К.: Правова єдність, 2009. – 968 с.
4. 4. Цивільне право України: підручник у 2-х кн. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. – Кн. 2. – К., 2011. – 345 с.